

Parem pool muna kui tühi koor

Raul-Allan Kiivet – Tartu Ülikooli tervishoiukorralduse professor

Riigi eelarvestrateegia 2018–2021 lubab tervishoiule nelja aastaga lisaraha kokku 215 miljonit eurot. See tundub suure võiduna, kui on ära unustatud, milliseid siirdeid riigieelarvest planeeriti kaks aastat tagasi.

Kevadel 2015 otsustas Taavi Rõivase valitsus oma esimesel töökuul, et ettevõtete maksukoormuse vähendamiseks väheneb sotsiaalmaksu ravikindlustuse komponent 2017. aastal 0,5% ja 2018. aastal veel 0,5% ehk kokkuvõttes 13%-lt tasemele 12%.

Rahandusministeeriumi pressiteates selgitati, et maksumuudatuste tulemusel väheneb ettevõtete maksukoormus 2017. aastal 40 miljoni võrra ja alates 2018. aastast 86 miljoni euro võrra, kuid muudatus ei avalda mõju haigekassa tuludele, sest väiksem maksulaekumine kaetakse täies ulatuses muude riigieelarve tulude arvelt. Selle otsuse pööras Jüri Ratase valitsus detsembris 2016 tagasi ja ravikindlustusmaks 13% ulatuses jäi püsima.

Kuigi ettevõtjad maksukoormuse vähendamist oma bilansis poleks tähele pannud, oli valitsuse otsus 2015. aastal tervishoiu rahastamise vaatenurgast märgiline. 25 aastat oli tervishoiule reserveeritud 13% ravikindlustusmaksu, millele küll midagi juurde ei tahetud anda, kuid kaks aastat tagasi otsustati, et raha ravikindlustusele saab riigieelarvest lisada küll.

Rahandusministriks oli ka 2015. aastal Sven Sester ja siis ei olnud probleemiks lubada riigieelarvest 2017. aasta jaoks lisaraha 40 miljonit ja 2018. aasta jaoks 86 miljonit eurot ehk kahe aasta peale kokku 126 miljonit eurot. Läänud talvel võideldi aga iga euro eest ja tulemus kujunes teistsuguseks.

Sotsiaalministeeriumi 19.12.2016. aasta pressiteate järgi lisandub 2017. aastal riigieelarvest ravikindlustusele 10 miljonit eurot, mis läheb kardioloogia ja neuroloogia operatsioonide arvu suurendamiseks ja järjekordade lühendamiseks ning 200 inimesele bioloogiliste ravimite hüvitamiseks. Täiskasvanute hambaravile antakse käesolevaks aastaks lisaraha 6 miljonit eurot.

Aastaks 2018 lubatakse 37 miljonit ning pool sellest summast läheb 2017. aastal võetud uute kohustuste (bioloogilised ravimid ja hambaravi hüvitis) täitmiseks.

Praegune lisaraha seis aastateks 2017–2018 on $10 + 6 + 37 = 53$ miljonit eurot. See on 73 miljoni võrra vähem, kui oli planeeritud 2015. aastal maksumuudatuse katmiseks ($40 + 86 = 126$ miljonit eurot). Rahandusministeerium ei ole enam nii lahke, aga parem kolmandik muna kui tühi koor.

Pärast riigieelarve strateegia kinnitamist ja 215 miljoni euro lisaraha lubamist võtsid tervishoiutöötajate kutseliidud streigiähvarduse maha. Õige otsus, sest palgakokkulepe oli sõlmitud ja selle täitmiseks raha olemas.

Samas jäi saavutamata otsustav läbimurre tervishoiu jätkusuutliku rahastamise tagamiseks. Tasakaalus ja väljaarendatud tervishoiusüsteem vajab toimimiseks 9–10% ühiskonna rikkusest. Meie investeringud tervishoidu on jätkuvalt 6% sisemajanduse koguproduktist. Üks protsent Eesti sisemajanduse koguproduktist on 200 miljonit eurot ja puuduolevad 3% sisemajanduse koguproduktist on nüüdses väärtuses 600 miljonit eurot.

Esimesed sammud pikal teekonnal on astunud.

Raul-Allan Kiivet